

Кавтиш О.П.
асистент ФММ НТУУ «КПІ»
Круш Н.П.
студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА

У статті проаналізовано сутність економічного потенціалу його структурних елементів і значення та роль інноваційного потенціалу

The article discusses the essence of the economic potential of its structural elements and the importance and role of innovation potential.

Ключові слова: економічний потенціал, структура потенціалу підприємства, потенціал підприємства, інноваційний потенціал

Вступ. Успішна діяльність підприємств в умовах ринку багато в чому залежить від його здатності до інноваційного розвитку. Формування і вибір стратегічних напрямків інноваційної діяльності базується на результатах всебічної оцінки як середовища, в якому працює підприємство, так і визначенні внутрішніх інноваційних можливостей підприємства, які характеризуються станом і рівнем використання інноваційного потенціалу. При цьому інноваційні можливості підприємств істотно розрізняються в залежності від конкретних особливостей підприємства, його галузевої приналежності і стратегічної спрямованості. У зв'язку з цим розуміння інноваційного потенціалу, його ролі в сучасних умовах стає об'єктивно необхідним елементом у процесі управління інноваційною діяльністю підприємства.

Постановка задачі. В науковій літературі багато праць зарубіжних і вітчизняних вчених присвяченні розгляду різноманітних аспектів потенціалу підприємства в тому числі й інноваційного. А саме, праці А.В. Гриньов, А.І. Архангельського, А. Ревуцьким, В.А. Вдеємком, В. Бакія, В.А. Верба, В. Котлова, В.М. Геєця, Є.В. Попового, І. Асоффомова, І.В. Новикова, І.З. Должанського, І.М. Репіна, І.П. Дежкіна, І. Репінової, Л.І. Абалкіна, О. Арєф'євої, О. Бурлаки, О.І. Олесю, О. Корєнкова, О. Мізіна, О.О. Удалих, О. Олексюкіна, О.С. Федоніна, О. Сущенко, Т.О. Загорної, Ф. Євдокімова та ін.

Водночас комплексне розуміння потенціалу підприємства, а також інноваційного у розрізі його складових елементів та взаємозв'язків між ними з урахуванням швидкої зміни макро- і мікро середовища та обмежень у ресурсах способи їх застосування є дискусійними і вимагають уточнення та подальшого дослідження.

Задачі роботи є розкриття сутності потенціалу підприємства його структурних елементів виявлення змісту та ролі інноваційного потенціалу.

Результати дослідження. Враховуючи ту обставину, що інноваційний потенціал є елементом економічного потенціалу підприємства логічно розпочати аналіз з визначення сутності останнього. Економічна енциклопедія дає таке трактування економічного потенціалу:

«Потенціал – наявні в економічного суб'єкта ресурси, їх оптимальна структура та вміння раціонально використати їх для досягнення поставленої мети» [1].

Великий економічний словник трактує економічний потенціал, як сукупну здатність економіки країни, її галузей, підприємств, господарств здійснювати виробничо-економічну діяльність, випускати продукцію, товари, послуги, задовольняти потреби населення, суспільні потреби, забезпечувати розвиток виробництва і вжитку. Економічний потенціал країни визначається її природними ресурсами, засобами виробництва, трудовими і науково-технічним потенціалом, накопиченим національним багатством [2].

Після визначення потенціалу загалом та економічного потенціалу на рівні держави, ми можемо перейти до розуміння поняття потенціалу підприємства. Є багато підходів до обґрунтування даного терміна з яких можна виділити наступні.

На думку Л.В. Артемова та В.С. Спирина потенціал підприємства – сукупність природних умов і ресурсів, можливостей, запасів і цінностей, що можуть бути використанні для досягнення певних цілей.

Н.С. Краснокуцька вважає, що; потенціал підприємства – можливості системи ресурсів і компетенції підприємства створювати результати для зацікавлених осіб за допомогою реалізації бізнес-процесів [3].

Незважаючи на різні підходи до розуміння економічного потенціалу автори однак в думці, що він складається з певних структурних елементів, основними з яких є.

- виробничий потенціал – засоби виробництва, їхній стан, кількість, оптимальне використання;
- маркетинговий потенціал – визначення торгівельної марки з урахуванням впливу конкурентного середовища;
- інформаційний потенціал – доступ до адекватної кількості інформації, яка впливає на прийняття управлінських рішень;
- техніко-технологічний потенціал – здатність до технологічної оптимізації всього виробництва;
- організаційний потенціал – здатність до прийняття ефективних управлінських рішень;
- фінансовий потенціал – здатність до оптимізації фінансової системи із залучення та використання фінансових ресурсів.
- інноваційний потенціал – це складна сукупність тих складових його матеріальних, нематеріальних, та фінансових ресурсів, які воно використовує та може залучити для прийняття та впровадження нововведень як ресурс, при цьому, можливо, залишаючи певну їх частину нагромадженою і невикористаною, як резерв на майбутнє, тобто можна зазначити, що він пронизує та включає всі вище вказані.
- соціальний потенціал – здатність до оптимізації кількісного та якісного складу персоналу й побудови відповідних відносин «персонал – керівництво – власник».

Інноваційний потенціал є важливим складовим елементом потенціалу підприємства. Можна представити декілька варіацій його трактування.

Інноваційний потенціал – сукупність різних видів ресурсів, включаючи матеріальні, фінансові, інтелектуальні, інформаційні та інші ресурси, необхідні для здійснення інноваційної діяльності [4].

Інноваційний потенціал підприємства являє собою сукупність інноваційних ресурсів, які перебувають у взаємозв'язку, та умовозабезпечуючих чинників, які створюють необхідні умови для оптимального використання цих ресурсів з метою досягнення відповідних орієнтирів інноваційної діяльності та підвищення конкурентоспроможності підприємства в цілому (В.А. Верба, І.В. Новикова) [4].

Інноваційний потенціал – сукупні можливості підприємства щодо генерації, сприйняття та впровадження нових [радикальних і модифікованих] ідей для його системного технічного, організаційного та управлінського оновлення (О.С. Федонін, І.М. Репіна, О.І. Олесю) [4].

Інноваційний потенціал підприємства – сукупність усіх наявних матеріальних і нематеріальних активів підприємства, що використовуються в процесі здійснення інноваційної діяльності. Він містить усі ресурси, що в змозі забезпечити досягнення конкурентних переваг підприємства з використанням інновацій. Складається з виробничого, кадрового, технологічного, економічного, науково-технічного та фінансового (А.В. Гриньов) [4].

Таким чином інноваційний потенціал складає ядро загального, економічного потенціалу підприємства, органічно входячи до його складових елементів синтезуючи та модернізуючи їх взаємозв'язки – виробничої, маркетингової, інформаційної, техніко – технологічної, організаційної, фінансової, соціальної. Являє собою сукупні можливості підприємства що використовуються в процесі здійснення інноваційної діяльності та підвищують його конкурентоспроможність.

У сучасній економіці роль інноваційного потенціалу значно зросла. Це викликано тим, що інновації є важливим елементом господарської діяльності, оскільки ведуть до зниження собівартості, до зниження цін, до зростання прибутку, до створення нових потреб, до притоку грошей, до підвищення іміджу виробника нових продуктів, до відкриття і захоплення нових ринків, зокрема зовнішніх [5].

Висновок. Отже, інноваційний потенціал підприємства – це сукупність виробничих, наукових, фінансових, маркетингових, кадрових, організаційних ресурсів і можливостей, що забезпечують готовність і здатність підприємства здійснювати інноваційну діяльність при постійному удосконаленні системи управління нею з урахуванням факторів нестабільності ринкового середовища. Інноваційний потенціал підприємства залежить від ряду факторів, що визначають його формування, розвиток і рівень використання. Такий метод дає можливість більш комплексно підходити до проблеми активізації інноваційного розвитку. На процес формування інноваційного потенціалу впливають в основному такі фактори, як: стан інноваційного клімату регіону діяльності підприємства; особливості інноваційної діяльності підприємства; розвиненість і

гнучкість оргструктури управління інноваційною діяльністю, системи мотивації; оптимізація комплексу маркетингу. Рівень використання інноваційного потенціалу, у свою чергу, залежить від якості прийнятих інноваційних і інвестиційних рішень на кожному етапі інноваційного процесу, а також від ступеня інформаційної забезпеченості цього процесу.

Перелік посилань

1. Економічна енциклопедія: У трьох томах / Редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – Т. 3. – 952 с. – ISBN 966–580–145–7.
2. Большой экономический словарь / Под ред. А.Н. Азрилияна. – 4-е изд. доп. и перераб. – М.: Институт новой экономики, 1999. – 1248 с. – ISBN 5–89378–004–3.
3. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навч. посібник для вузів / Н.С. Краснокутська. – К.: Центр навч. літ-ри, 2005. – ISBN 966–8365–76–3.
4. Інноваційна стратегія українських реформ / А.С. Гальчинський, В.М. Геєць, А.К. Кінах, В.П. Семиноженко. – К.: Знання України, 2002. – 336 с. – ISBN 966–95920–3–8.
5. Капітан І.Б. Формування структури інноваційного потенціалу підприємств й управління його розвитком / Капітан І.Б. //Актуальні проблеми економіки. – 2006. – №12(66). – с.130-137. – ISBN 966–72520–3–8.

Тюленєва Ю.В.

асистент ФММ НТУУ «КПІ»

Шевченко С.О.

студентка ТЕФ НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Інноваційне підприємництво представляється як сукупність економічних відносин, пов'язаних з включенням інтелектуальної власності в сфері матеріального виробництва. В цій статті досліджені проблеми інноваційних процесів, як одного із шляхів розвитку малого підприємництва. Передбачається освоєння інноваційних процесів в малому підприємстві, що є перспективним і необхідним напрямком в контексті сучасної ситуації, що націлена на посилення розвитку малого бізнесу в Україні, відносно Європейського союзу.

Innovative enterprise is analysed as combination of economic relations, connected with including of intellectual property' relations into the sphere of material production. Problems of innovative processes as one of the ways of small enterprise development are researched in this article. It is proposed to assimilate innovation processes in small business, which is a promising and indispensable direction in the context of the present situation aimed at strengthening the development of small business in Ukraine relative to the European Union.

Ключові слова: інновація, інноваційна діяльність, ноу-хау, зовнішні знання.